

**ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

Н А К А З

20.10.2016

Ужгород

№ 273

***Про аналіз результатів ЗНО-2016
у загальноосвітніх навчальних
закладах з української мовою навчання***

На виконання рішення розширеного засідання колегії департаменту освіти і науки облдержадміністрації 25.08.2016, з метою вивчення реального стану якості надання освітніх послуг, підготовки до проведення державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання, враховуючи що „якість освіти випускників загальноосвітніх навчальних закладів” входить до переліку національних освітніх індикаторів ефективності та якості загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 19.09.2016 № 1116, департаментом освіти і науки облдержадміністрації було проаналізовано результати зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року з кожного предмета у розрізі адміністративно-територіальних одиниць.

Загальна картина в області наступна.

Найгірші результати тестування з української мови і літератури у Берегівському районі, де більше 60% учнів не подолали поріг, при тому бали високого рівня набрали всього 0,4%. Велика кількість абітурієнтів не пододала поріг у Тячівському (38,1%), Рахівському (35,4%), Хустському (34,6%) районах, м. Чоп (33,9%), Ужгородському (32,6%), Виноградівському та Свалявському (по 29%), Іршавському (28,6%) та Мукачівському районах (28,3%). У підсумку констатуємо, що у 10 районах із 18 результати з української мови гірші, ніж загалом по області (27,3%).

Тестування з історії України не склали 41 відсоток учасників ЗНО Тячівського, 37,3% – Рахівського, 35,5% – Хустського, 34,5% – Берегівського, 32,5% – Іршавського районів та 30,2% – абітурієнтів м. Чоп.

Математику найгірше в області знають випускники шкіл Хустського, Тячівського, Рахівського районів та м. Берегово, де необхідній мінімум балів не набрали відповідно 34,8%, 34,4%, 31,8% та 32,9% із тих, хто взяв участь.

Поріг „склав/не склав” з німецької мови не подолали 57% учнів у Тячівському, 54% в Ужгородському, 43% у Перечинському, 35% в Іршавському районах, а з французької мови – 67% у Свалявському та 64% у Виноградівському районах.

Для забезпечення максимальної об'єктивності аналіз ЗНО-2016 зроблено і окремо по школах з українською мовою навчання. За результатами вивченого констатуємо наступне:

з української мови 100% випускників не подолали поріг в одному навчальному закладі – Ільницькій загальноосвітній школі-інтернаті I – III ступенів Іршавської районної ради (5 учнів), 71,9% із 38 – у Глибокопотіцькій загальноосвітній школі I – III ступенів Глибокопотіцької сільської ради Тячівського району Закарпатської області, по 70% із 10 учнів Виноградівської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 7 Виноградівської районної ради Закарпатської області та Кальницької загальноосвітньої школи. Не склали ЗНО і 61,5% із 13 випускників Данилівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації; 60,5% із 38 випускників Лазівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Лазівської сільської ради Тячівського району, 61,1% із 18 у Лугівській загальноосвітній школі I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області. Подібні результати інших навчальних закладів наведено у додатку 1;

з математики не подолали поріг усі учні, що обрали цей предмет, у п'яти навчальних закладах області – Видричанській загальноосвітній школі I – III ступенів Рахівської районної ради (3 учні), Лужанській загальноосвітній школі I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області (2 учні), Броньківській загальноосвітній школі I – III ступенів Іршавської районної ради Закарпатської області, Росішківській загальноосвітній школі I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області та Забрідській загальноосвітній школі I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області (по 1 учню). Не набагато кращий результат і в учнів Нересницької загальноосвітньої школи I – III ступенів Нересницької сільської ради Тячівського району Закарпатської області, де поріг не подолали 85,7 % із семи учасників, Вільховецько-Лазівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Вільховецької сільської ради Тячівського району Закарпатської області (80% із п'яти учасників), Копашнівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області (71,4% із 28 учнів), Олександрівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області (70% із 10 випускників) та багатьох інших, інформація про які наведена у додатку 2;

з історії України 100% учнів не подолали поріг у двох навчальних закладах з українською мовою навчання – Кальницькій загальноосвітній школі I – III ступенів Мукачівської районної ради Закарпатської області (4 учні) та у Крайниківській загальноосвітній школі I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації (2 учні). Подібна ситуація і в інших навчальних закладів, зокрема: із восьми випускників Виноградівської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 7 Виноградівської районної ради Закарпатської області не склали ЗНО з історії України 87,5%, із дев'яти учнів Вонігівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Вонігівської сільської ради Тячівського району Закарпатської області – 77,8%, із чотирьох випускників

Олександрівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області – 75%, із 17 учнів Росішківської загальноосвітньої школи I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області – 70,6%. У додатку 3 названо загальноосвітні школи, у яких більше 60% випускників не набрали необхідну кількість балів з історії України.

За таким показником департаментом було проаналізовано й інші предмети зовнішнього незалежного оцінювання. Результати у розрізі адміністративних одиниць відображено у додатках 4-11.

Зокрема, кількість навчальних закладів, у яких 100% випускників не подолали бар'єр з предметів, становить від одного з російської мови та географії до дев'яти з англійської і німецької мов та 11-ти – з фізики. Кількість учнів, які вибрали ці предмети для тестування в основному невелика, а в окремих школах і взагалі мінімальна – один учень. Але, за статистикою, це 100% неподолання порогу.

При узагальненні виявлено ще й наступний факт – в області є 20 навчальних закладів, випускники яких не пройшли бар'єр одразу з кількох предметів. Серед них: з двох предметів – 17 ЗОШ, з трьох – 2 та з п'яти – одна (Білинська загальноосвітня школа I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області). Найбільше таких закладів у Тячівському районі – 5. Крім того, 4 – у Рахівському, по 2 – в Іршавському, Виноградівському, Перечинському, Хустському районах та по 1 – у Мукачівському, Свалявському районах і Вільховецькій ОТГ:

№ з/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Навчальний заклад	Предмет	% учасників, які не подолали поріг
1	Тячівський район	Тереблянський навчально-виховний комплекс „Загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад” Тячівської районної ради Тячівського району Закарпатської області	Англійська мова	85,7
			Фізика	75,0
			Російська мова	100,0
2		Буштинська загальноосвітня школа I – III ступенів Буштинської селищної ради Тячівського району Закарпатської області	Англійська мова	66,7
			Хімія	66,7
3		Ганичівська загальноосвітня школа I – III ступенів Ганичівської сільської ради Тячівського району Закарпатської області	Математика	66,7
			Біологія	100,0
4		Тернівська загальноосвітня школа I – III ступенів Тернівської сільської ради Тячівського району Закарпатської області	Математика	61,5
			Німецька мова	100,0
5		Вонігівська загальноосвітня школа I – III ступенів Вонігівської сільської ради Тячівського району Закарпатської області	Історія України	77,8
	Біологія		100,0	

6	Рахівський район	Білинська загальноосвітня школа I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області	Історія України	63,2	
			Фізика	100,0	
			Хімія	100,0	
			Географія	100,0	
			Англійська мова	100,0	
7		Росішківська загальноосвітня школа I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області	Історія України	70,1	
			Математика	100,0	
			Українська мова та література	64,7	
8		Лугівська загальноосвітня школа I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області	Історія України	61,1	
			Українська мова та література	61,1	
9		Лужанська загальноосвітня школа I – III ступенів Рахівської районної ради Закарпатської області	Математика	100,0	
			Німецька мова	100,0	
10		Іршавський район	Арданівська загальноосвітня школа I – III ступенів Іршавської районної ради Закарпатської області	Українська мова та література	66,7
				Історія України	66,7
11			Брідська загальноосвітня школа I – III ступенів Іршавської районної ради Закарпатської області	Біологія	100,0
				Англійська мова	100,0
12		Виноградівський район	Виноградівська загальноосвітня школа I – III ступенів № 7 Виноградівської районної ради Закарпатської області	Українська мова та література	70,0
				Історія України	87,5
13			Оноцька загальноосвітня школа I – III ступенів Виноградівської районної ради Закарпатської області	Історія України	66,7
	Математика			66,7	
14	Перечинський район	Загальноосвітня школа I – III ступенів с. Порошково Перечинського району Закарпатської області	Математика	60,0	
			Фізика	100,0	
15		Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Дубриничі Перечинського району Закарпатської області	Англійська мова	66,7	
			Німецька мова	75,0	
16	Хустський район	Олександрівська загальноосвітня школа I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області	Математика	70,0	
			Історія України	75,0	
17		Забрідська загальноосвітня школа I – III ступенів Хустської районної державної адміністрації Закарпатської області	Математика	100,0	
			Англійська мова	100,0	
18	Свалявський район	Керецьківська загальноосвітня школа I – III ступенів Свалявської районної ради Закарпатської області	Фізика	100,0	
			Французька мова	100,0	
19	Мукачівський район	Кальницька загальноосвітня школа I – III ступенів Мукачівської районної ради Закарпатської області	Українська мова та література	70,0	
			Історія України	100,0	

20	Вільховецька об'єднана територіальна громада	Вільховецько-Лазівська загальноосвітня школа I – III ступенів Вільховецької сільської ради Тячівського району Закарпатської області	Історія України	61,9
			Математика	80,0

Аналіз усього наведеного вище зводиться до одного – відсутності якості освіти в цілому та тих освітніх послуг, що надаються у загальноосвітніх навчальних закладів області зокрема.

Якість освіти визначається якістю носія знань – учителя, який передає ці знання за допомогою різних методик тим, хто навчається.

На колегії департаменту у березні 2016 року з окремих предметів було проаналізовано якісний показник наявного педагогічного ресурсу, від якого залежала цьогорічна результативність зовнішнього незалежного оцінювання. Узагальнення інформації, що надійшла від місцевих органів управління освітою, дозволило зробити висновок про потужний інтелектуальний ресурс загальноосвітніх навчальних закладів області. Так, наприклад, вищу кваліфікаційну категорію мають 63% учителів математики, 60% учителів української мови і літератури, французької мови, 52% – учителів історії, 43% – учителів німецької та 33% – учителів англійської мови. Крім того, значній частині педагогів присвоєно педагогічне звання „старший учитель” (від 15 до 27%) і „учитель-методист” (4-10%). Немало серед педагогів області і тих, які мають кваліфікаційну категорію „спеціаліст I категорії” – від 10% (з французької мови) до 18 % (з англійської мови).

З огляду на вищесказане, незрозумілими залишаються тільки результати їхньої роботи – низькі знання випускників шкіл на зовнішньому незалежному оцінюванні. Так, у 2015/2016 н.р. історію в 11 класі Білинської загальноосвітньої школи I – III ступенів Рахівської районної ради викладала вчитель вищої категорії, а 63,2% із 19 учнів закладу цей предмет на ЗНО не склали.

У Тереблянському навчально-виховному комплексі „Загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад” Тячівської районної ради не подолали поріг 85,7% із семи випускників, які склали тестування з англійської мови, та 75,0% із чотирьох учнів, які обрали фізику. А обидва предмети у школі викладають вчителі з вищою кваліфікаційною категорією.

Аналогічна ситуація склалася і в ЗНЗ Хустського району. Наприклад, з математики не склали ЗНО 71,4% із 28 учнів Копашнівської загальноосвітньої школи I – III ступенів та 70% із 10 випускників Олександрівської загальноосвітньої школи I – III ступенів; у Боронявській ЗОШ I – III ступенів поріг з англійської мови не подолали 66,7% із шести учнів, тоді як ці предмети у навчальних закладах викладають фахівці з вищою кваліфікаційною категорією та педагогічним званням „старший учитель”.

Історію в 11 класі Вонігівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Вонігівської сільської ради Тячівського району Закарпатської області теж викладав педагог з вищою кваліфікаційною категорією та педагогічним званням „старший учитель”. Однак, із дев'яти учнів школи, які склали історію на ЗНО, 77,8% не подолали поріг.

Подібні приклади можна навести практично у кожній адміністративній одиниці: предмети викладають відповідні фахівці, які часто мають вищу кваліфікаційну категорію, а нерідко і педагогічне звання; у школах в основному створено умови для їх продуктивної роботи через забезпечення комп'ютерами та навчально-комп'ютерними комплексами; наразі на допомогу вчителю – сучасна методична література та мережа Інтернет, а результат роботи окремих з них – відсутність елементарних знань у випускників, які б дозволили їм пройти поріг на зовнішньому незалежному оцінюванні, навіть якщо цих випускників було тільки від 1 до 10-15 у класі.

З наведеного вище можна зробити висновки, що причиною такої ситуації є не відсутність належної матеріально-технічної та навчально-методичної бази чи фаховість педагогів, адже у більшості з них є все, чим визначається рівень їх компетентності: відповідна освіта, кваліфікаційна категорія та педагогічне звання, стаж педагогічної роботи, досвід практичної роботи – і аж ніяк не кількість учнів.

Для досягнення позитивних результатів педагогам необхідно більше уваги приділити якості тих знань, які вони надають своїм вихованцям, відповідальності кожного за досягнений результат чи його відсутність, самоосвіті, зацікавленому і добросовісному ставленню до виконання своїх обов'язків.

Не слід залишати поза увагою і те, що на формування загального результату впливають різні об'єктивні та суб'єктивні фактори, враховуючи які кожен навчальний заклад повинен самостійно визначити своє призначення, напрям діяльності, відповідний статус.

З огляду на вищесказане, з метою підвищення рівня якості надання освітніх послуг в цілому та ефективності підготовки випускників загальноосвітніх навчальних закладів області до ДПА та ЗНО у 2017 році зокрема

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам місцевих органів управління освітою:

1.1. Вивчити роботу загальноосвітніх навчальних закладів, де більше 30% учнів не подолали поріг за результатами зовнішнього незалежного оцінювання 2016 та 2017 років, з метою прийняття рішення про доцільність функціонування старшої школи у цих закладах.

1.2. Проаналізувати раціональність вибору навчальними закладами профілів навчання. Виробити відповідні рекомендації, врахувавши результати державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання 2016 і 2017 років, а також якість кадрового складу загальноосвітніх шкіл I – III ступенів.

1.3. Розробити план створення опорних (базових) шкіл III ступеня.

1.4. Підвищити особисту відповідальність за результати атестації педагогічних кадрів, що атестуються комісіями II рівня.

1.5. Спрямувати роботу працівників методичних кабінетів (центрів) на:

1.5.1. Підвищення професійного рівня педагогів, зосередження їхньої уваги на досягненні результату шляхом надання їм у позаурочний час особистої практичної допомоги у:

проведенні окремих типів уроків;

викладенні складних тем з навчальних предметів;

організації роботи із завданнями за зразками тестів ЗНО.

1.5.2. Координацію діяльності заступників директора з навчально-виховної роботи у частині здійснення контролю за підготовкою випускників до державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання.

1.5.3. Активну взаємодію з психологічними службами для консультацій працівників освітніх установ з питань психології, поглиблення їх знань щодо індивідуальних, статевих, вікових особливостей та розвитку ціннісних орієнтацій, здібностей, життєвих планів і можливостей учнів.

1.5.4. Забезпечення дотримання педагогами єдиних підходів до об'єктивного оцінювання навчальних досягнень учнів.

1.6. Зобов'язати керівників навчальних закладів усіх типів та форм власності:

1.6.1. Розробити дієві заходи з усунення виявлених недоліків за підсумками вивчення причин низької якості знань учнів за результатами ЗНО та ДПА 2016 року з кожного предмета.

1.6.2. Забезпечити особистий систематичний контроль за рівнем викладання предметів у 11 класах.

2. Про підсумки виконаної роботи інформувати департамент до 1 серпня 2017 року.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора департаменту – начальника управління освіти та науки Шеверю М.М.

Директор департаменту

Г. Сопкова